

NAPOVEDNIK ZAPOSLOVANJA 2020/II KAJ DELODAJALCI NAPOVEDUJEJO ZA SLOVENSKI TRG DELA ZA PRVO POLOVICO LETA 2021?

Zavod RS za zaposlovanje med delodajalci z 10 ali več zaposlenimi dvakrat na leto izvaja raziskavo Napovednik zaposlovanja, katere namen je vpogled v kratkoročne načrte zaposlovanja ali zmanjšanja števila zaposlenih ter morebitne trenutne in predvidene prihodnje težave pri kadrovanju.

V nadaljevanju so najprej na kratko predstavljeni ključni poudarki rezultatov letošnje jesenske ankete Napovednik zaposlovanja, ki smo jo izvedli v oktobru, čemur sledi opis metodologije raziskovanja in podrobnejši prikaz rezultatov.

Ključni poudarki iz rezultatov Napovednika zaposlovanja 2020/II

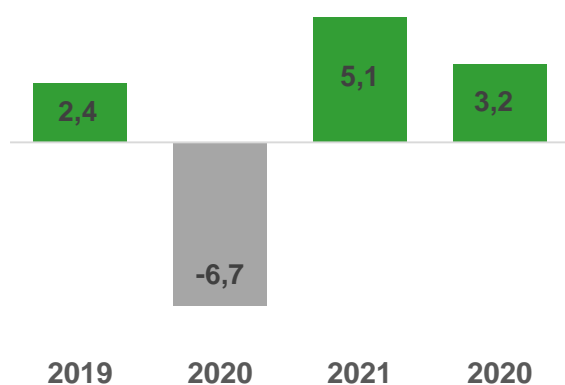
- Obeti delodajalcev so pozitivni, delodajalci napovedujejo 1,3-odstotno rast števila zaposlenih; predvidevajo približno 26.000 zaposlitev.
- Najbolj pozitivne napovedi glede gibanja zaposlovanja so v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih in gradbeništvu.
- V prihodnjega pol leta bodo najpogosteje iskani delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, zidarji, prodajalci, varilci in vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev.
- S pomanjkanjem ustreznih kandidatov za zaposlitev se je v preteklih šestih mesecih soočala tretjina delodajalcev, v skupini velikih delodajalcev se jih je s tovrstnimi težavami srečevala dobra polovica. Delodajalci poročajo o težavah z iskanjem kadra manj pogosto kot v izvedbah raziskave v preteklih letih.
- Med poklici, pri katerih imajo delodajalci najpogosteje težave pri iskanju ustreznih delavcev, so zidarji, vojaki, vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev, delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih in prodajalci.
- Težave pri iskanju ustreznih kandidatov izhajajo predvsem iz pomanjkljivosti kandidatov, ki najpogosteje obsegajo pomanjkanje delovnih izkušenj, poklicno specifičnih znanj in neustrezno izobrazbo.
- Delodajalci, ki so imeli težave pri zaposlovanju, so se v več kot tretjini primerov soočili s situacijo, ko se na razpisano delovno mesto ni prijavil noben kandidat.
- Dve tretjini delodajalcev v prihodnje ne pričakujeta težav z iskanjem kadra.
- Za dejavnost zdravstva in socialnega varstva je značilen najvišji delež delodajalcev, ki v prihodnje pričakuje težave z iskanjem kadra. 61,5 % delodajalcev iz omenjene dejavnosti predvideva, da bodo v prihodnosti imeli težave z iskanjem kadra.

Nekaj podatkov o izvedbi statističnega raziskovanja Napovednik zaposlovanja

V oktobru smo na Zavodu RS za zaposlovanje izvedli terensko fazo zbiranja podatkov na reprezentativnem vzorcu delodajalcev, ki zaposlujejo 10 ali več delavcev. V anketiranje je bilo zajetih 5.533 podjetij in organizacij, **vprašalnik pa je izpolnilo 2.771 vabljenih delodajalcev**, pri katerih je bilo zaposlenih 289.000 oseb. Vprašalnik je izpolnilo tudi 82 delodajalcev, ki niso bili v vzorcu in so zaposlovali 10 ali več delavcev. Pridobljeni podatki teh 2.853 sodelujočih so metodološko uteženi, kar pomeni, da ustrezno predstavljajo populacijo, to je delodajalce, ki zaposlujejo 10 ali več delavcev.

Kakšne so makroekonomske napovedi za leti 2021 in 2022?

BDP, realna rast v %, dosež in napoved

Viri: UMAR (2020a), (2020b)

MAKROEKONOMSKO OKOLJE

V Sloveniji smo od leta 2014 do lani beležili gospodarsko rast, ki je lani znašala 2,4 %. Jesenski ukrepi za zajezitev širjenja koronavirusa imajo močan vpliv na gospodarska gibanja in prinašajo precejšnjo trenutno negotovost. Medtem ko je za sredino leta veljalo, da smo govorili o okrevanju gospodarske aktivnosti evrskega območja, se zopet nahajamo v omejitvah nekaterih gospodarskih aktivnosti (gostinstvo, turizem, nekatere storitve).

UMAR-jeva ocena letošnjega padca gospodarske aktivnosti znaša 6,7 % (UMAR, 2020b). Za prihodnje leto se napoveduje 5,1 % gospodarska rast, za leto 2022 pa 3,2 % rast.

TRG DELA. V letošnjem letu smo na trgu dela pričali preobratu, ki je posledica gospodarskega upadanja. Če so se še v začetku leta številni delodajalci soočali s pomanjkanjem ustreznega kadra, se je spomladi po razglasitvi epidemije in upočasnitvi ali zaustavitvi večine gospodarskih dejavnosti z namenom zajezitve širjenja virusa SARS-CoV-2 na Zavodu RS za zaposlovanje močno povečalo število prijavljenih brezposelnih, zmanjšalo povpraševanje po delavcih in zaposlovanje brezposelnih (ZRSZ, 2020a). Poleti smo zaznali malce pozitivnejše kazalce, povezane s trgom dela (novoprijavljeni v evidenco brezposelnih, razpisana prosta delovna mesta), medtem ko zadnji podatki kažejo, da je bilo konec oktobra 83.654 registriranih brezposelnih, kar pomeni več kot 11.000 več kot v istem obdobju lani.

Število delovno aktivnih se je v avgustu 2020 glede na julij 2020 zmanjšalo za 0,1 %, na približno 882.100. Število delovno aktivnih v gradbeništvu se je najbolj povečalo v starostni skupini od 60 do 64 let. Glede na avgust 2019 se je število zaposlenih zmanjšalo za 1,7 % (izraziteje med tistimi, ki so bili zaposleni pri fizičnih osebah, in sicer za 6,3 %, na približno 49.900), število samozaposlenih pa se je na letni ravni povečalo za 3,1 %. (SURS, 2020).

Na ravni Slovenije se je število delovno aktivnih v avgustu 2020 glede na julij 2020 zmanjšalo v dvanajstih, povečalo pa v osmih dejavnostih. Med prvimi se je najbolj zmanjšalo v dejavnosti gradbeništva (za 0,9 %, na približno 64.800). V tej dejavnosti se je število delovno aktivnih najbolj zmanjšalo v starostni skupini od 30. do 34. leta, najbolj pa povečalo v starostni skupini od 60. do 64. leta (za 0,8 %, na nekaj več kot 2.400). Najbolj se je število delovno aktivnih povečalo v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva (za 0,4 %, na nekaj več kot 67.300). V tej dejavnosti se je najbolj povečalo število delovno aktivnih v starostni skupini od 45. do 49. leta, najbolj zmanjšalo pa se je v starostni skupini od 50. do 54. leta. (SURS, 2020).

UMAR-jeva Jesenska napoved gospodarskih gibanj predvideva rast brezposelnosti. Povprečno število registriranih brezposelnih je lani znašalo 74.200, letos se ocenjuje na 87.900, medtem ko naj bi število v prihodnjem letu še naraslo na 92.900, v letu 2022 pa upadlo na 83.600 (UMAR 2020b). Po podatkih ZRSZ je bilo oktobra pri Zavodu registriranih 83.645 brezposelnih (v istem obdobju lani je bilo registriranih 72.416 brezposelnih). Stopnja registrirane brezposelnosti za september 2020 znaša 9,1 %, za prihodnje leto je predvidena 9,5 %, v letu 2022 pa 8,5 % stopnja registrirane brezposelnosti (UMAR, 2020b: 19).

Kakšne so napovedi delodajalcev za prvo polovico leta 2021?

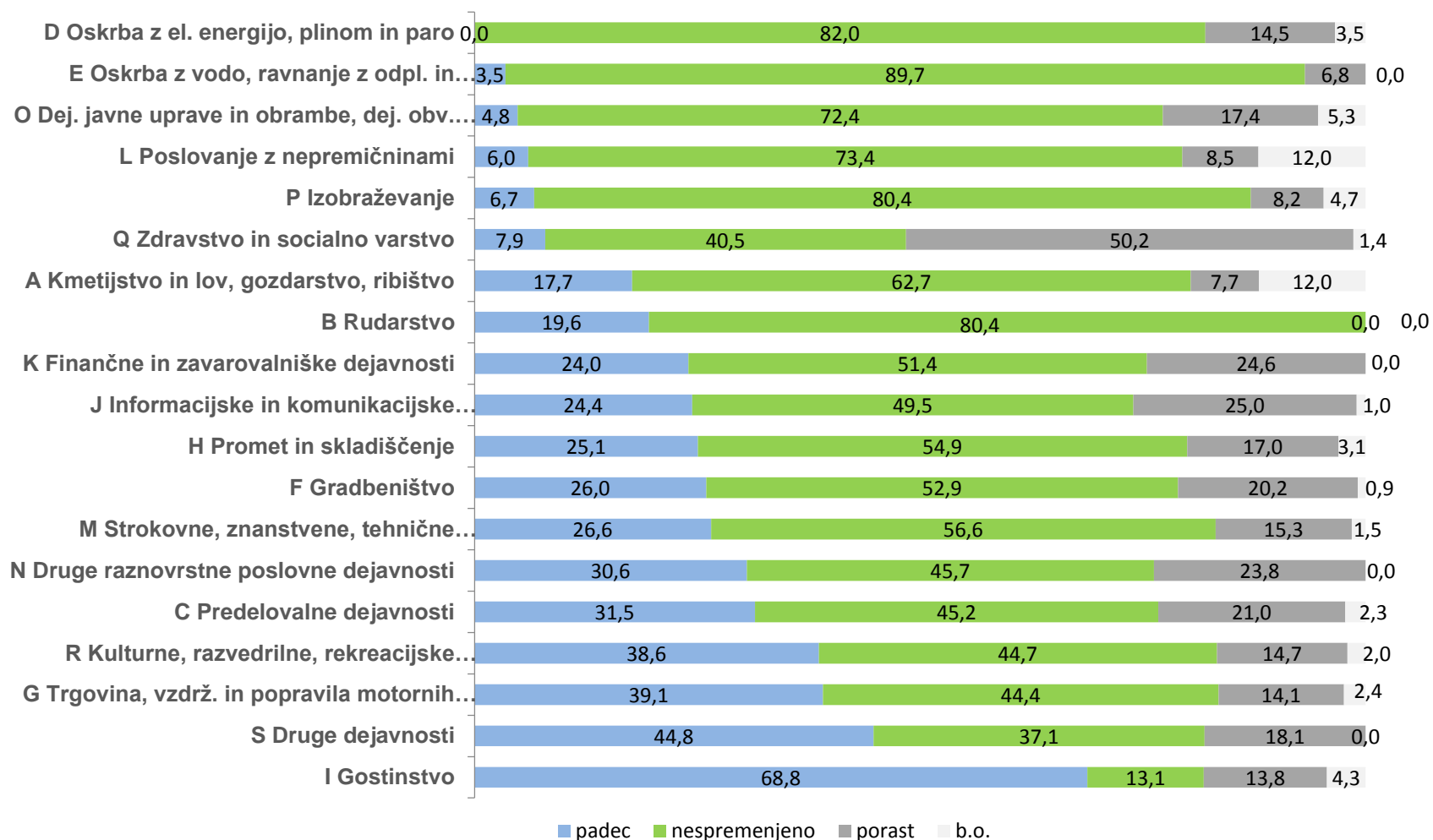
Tržna pričakovanja

Polovica anketiranih delodajalcev v prihodnjega pol leta ne pričakuje sprememb v povpraševanju po njihovih izdelkih ali storitvah, več kot četrtina delodajalcev (28,3 %) pričakuje poslabšanje, delež podjetij, ki menijo, da se bo gospodarska aktivnost krepila, pa znaša 18,4 %, medtem ko 2,4 % respondentov ni napovedalo gibanja povpraševanja po svojih izdelkih oz. storitvah.

Po dejavnostih so najbolj optimistični delodajalci iz dejavnosti zdravstva in socialnega varstva (50,2 % jih napoveduje porast povpraševanja po storitvah oz. izdelkih), informacijskih in komunikacijskih dejavnosti (25,0 %) in finančnih in zavarovalniških dejavnosti (24,6 %). Najbolj zaskrbljeni glede trenda povpraševanja so delodajalci iz gostinstva (68,8 % jih napoveduje upad povpraševanja po storitvah oz. izdelkih), sledijo jim delodajalci iz drugih dejavnosti (44,8 %) in iz dejavnosti trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (39,1 %).

Glede na velikost podjetij ali organizacij so pri napovedovanju rasti povpraševanja po izdelkih oz. storitvah najbolj optimistični veliki delodajalci (250 zaposlenih ali več), kjer je takšnih tretjina, sledijo jim srednje veliki delodajalci (50 do 249 zaposlenih) z 18,5 % in mali delodajalci (10 do 49 zaposlenih), ki v 17,7 % primerov napovedujejo rast povpraševanja po svojih izdelkih ali storitvah.

Napoved gibanja povpraševanja po izdelkih oz. storitvah po dejavnostih SKD, v %

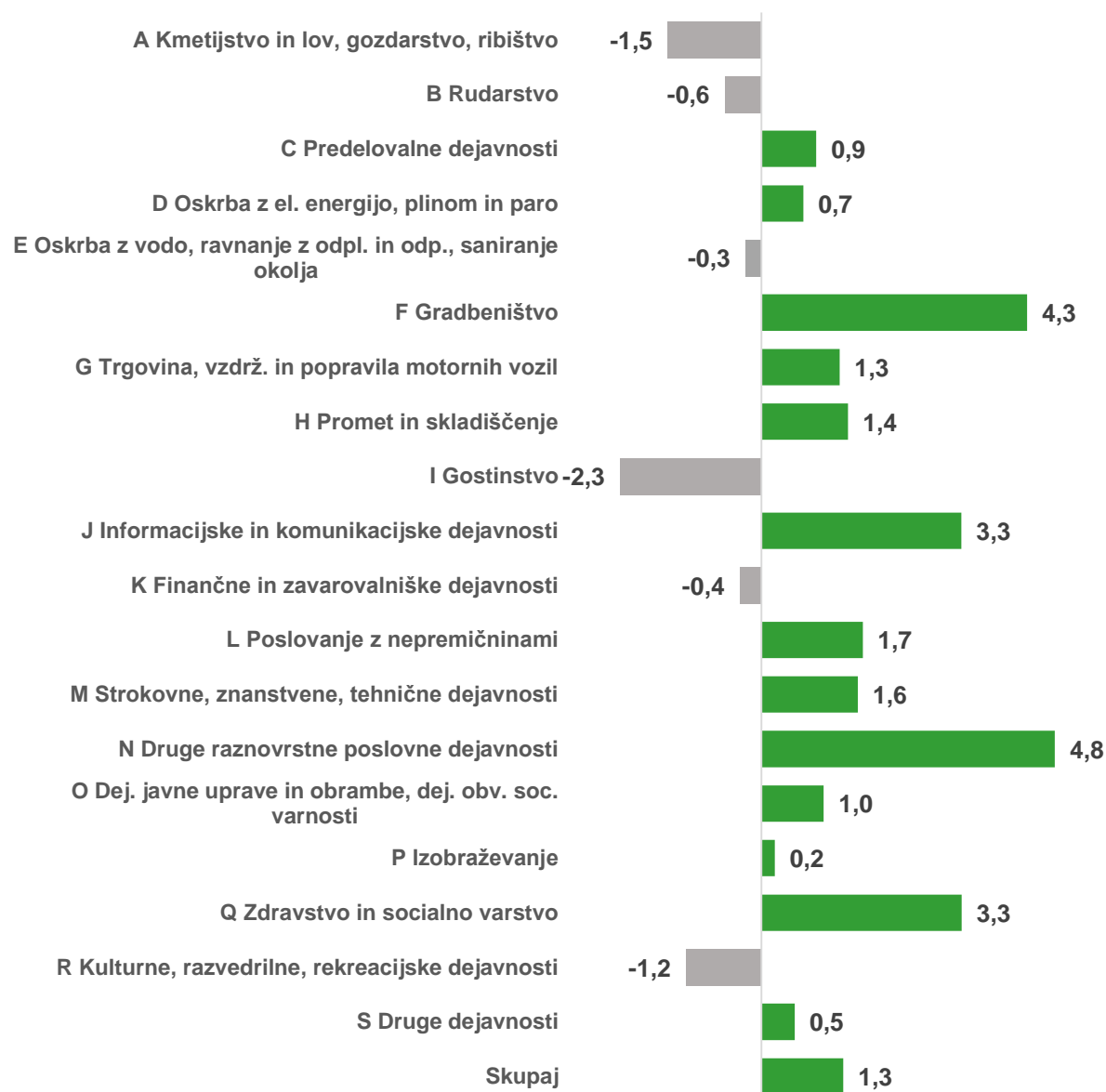

Vir: ZRSZ, Napovednik zaposlovanja 2020/II

Zaposlenost

Za prihodnjega pol leta delodajalci napovedujejo 1,3-odstotno rast zaposlenosti. V času anketiranja so delodajalci zaposlovali približno 645.600 delavcev, za prihodnjih 6 mesecev pa predvidevajo, da bo njihovo število naraslo na 654.200 zaposlenih. Anketirani delodajalci načrtujejo, da bodo v roku 6 mesecev potrebovali približno 8.600 novih delavcev, večinoma zaradi nadomeščanja, nekaj pa tudi zaradi večjih potreb. Najbolj spodbudne so napovedi za **druge raznovrstne poslovne dejavnosti**, kamor sodijo tudi zaposlovalne dejavnosti (4,8-odstotna rast), **gradbeništvo** (4,3-odstotna rast zaposlenosti), **zdravstvo in socialno varstvo** ter **informacijske in komunikacijske dejavnosti** (obe 3,3-odstotna rast). **Največji upad števila zaposlenih predvidevajo** delodajalci iz **gostinstva**, za katerega je napovedan 2,3-odstotni upad, ter kmetijstva (1,5-odstotni upad) in kulturnih, razvedrilnih, rekreacijskih dejavnosti (1,2-odstotni upad).

Napovedana rast oz. zmanjšanje števila zaposlenih po dejavnostih SKD, v %

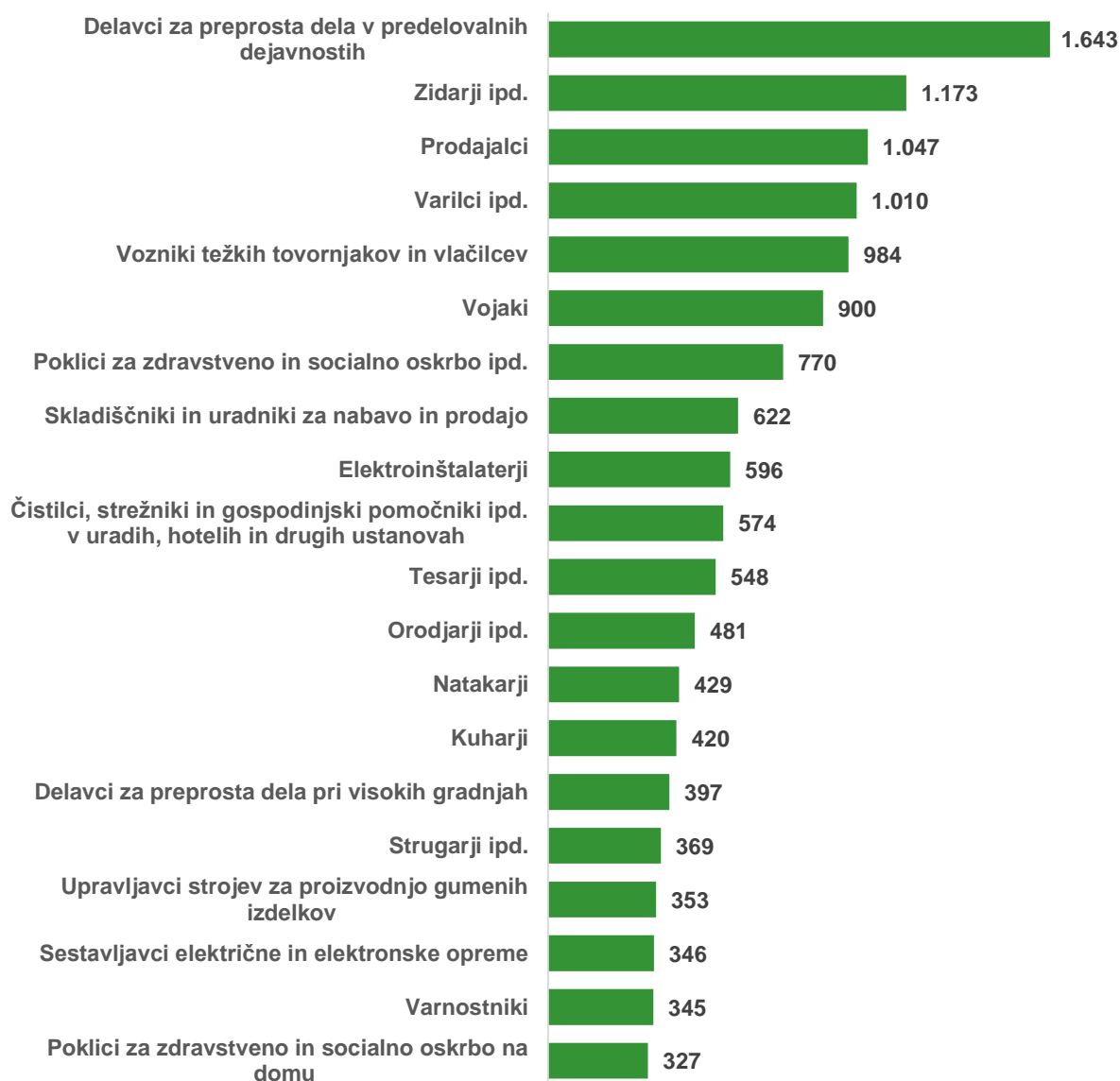

Vir: ZRSZ, Napovednik zaposlovanja 2020/II

Načrtovane zaposlitve

Glede na odgovore delodajalcev lahko predvidevamo, da bodo v prihodnjih 6 mesecih skupaj iskali približno 26.000 delavcev. Načrti se nanašajo na iskanje delavcev zaradi nadomeščanj (upokojitve, porodniški dopusti in dopusti za nego in varstvo otrok ipd.), začasnih zaposlitev (fluktuacija, sezonske zaposlitve, iztek starih pogodb, poznejše vnovične zaposlitve), v manjšem obsegu pa tudi na nova delovna mesta. Delodajalci bodo najpogosteje iskali delavce za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, zidarje, prodajalce, varilce, voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, vojake, poklice za zdravstveno in socialno oskrbo, skladiščnike in uradnike za nabavo in prodajo, elektroinštalaterje, čistilce, strežnike in gospodinjske pomočnike v uradih, hotelih in drugih ustanovah. Nekateri od navedenih poklicev se že dalj časa pojavljajo v skupini deficitarnih poklicev, letos se visoko umeščajo tudi poklici za zdravstveno in socialno oskrbo (med katerimi je recimo poklicna skupina osebnih asistentov), pa tudi poklici za zdravstveno in socialno oskrbo na domu.

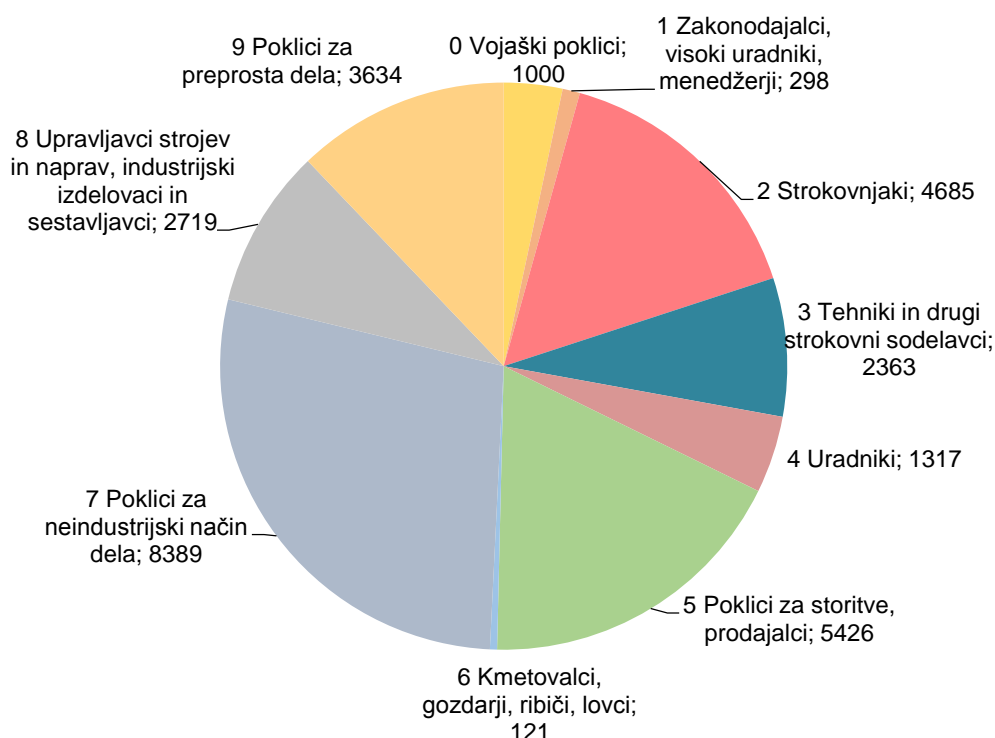
Poklici, za katere bodo delodajalci najpogosteje iskali delavce, prvih 20 po pogostosti

Vir: ZRSZ, Napovednik zaposlovanja 2020/II

Če pogledamo razporeditev napovedanih zaposlitev glede na glavno skupino poklicev, bodo med **najbolj iskanimi poklici za neindustrijski način dela in poklici za storitve, prodajalci, na tretjem mestu pa je poklicna skupina strokovnjakov**. Med poklici za neindustrijski način dela bodo najpogosteje iskani tisti iz poklicne podskupine kovinarji, strojni mehaniki in podskupine gradbinci; med poklici za storitve, prodajalci so to poklici za osebne storitve in prodajalci, med strokovnjaki pa strokovnjaki matematično-naravoslovnih in tehnično-tehnoloških ved in zdravstveni strokovnjaki.

Razporeditev napovedanih zaposlitev glede na glavno skupino poklicev

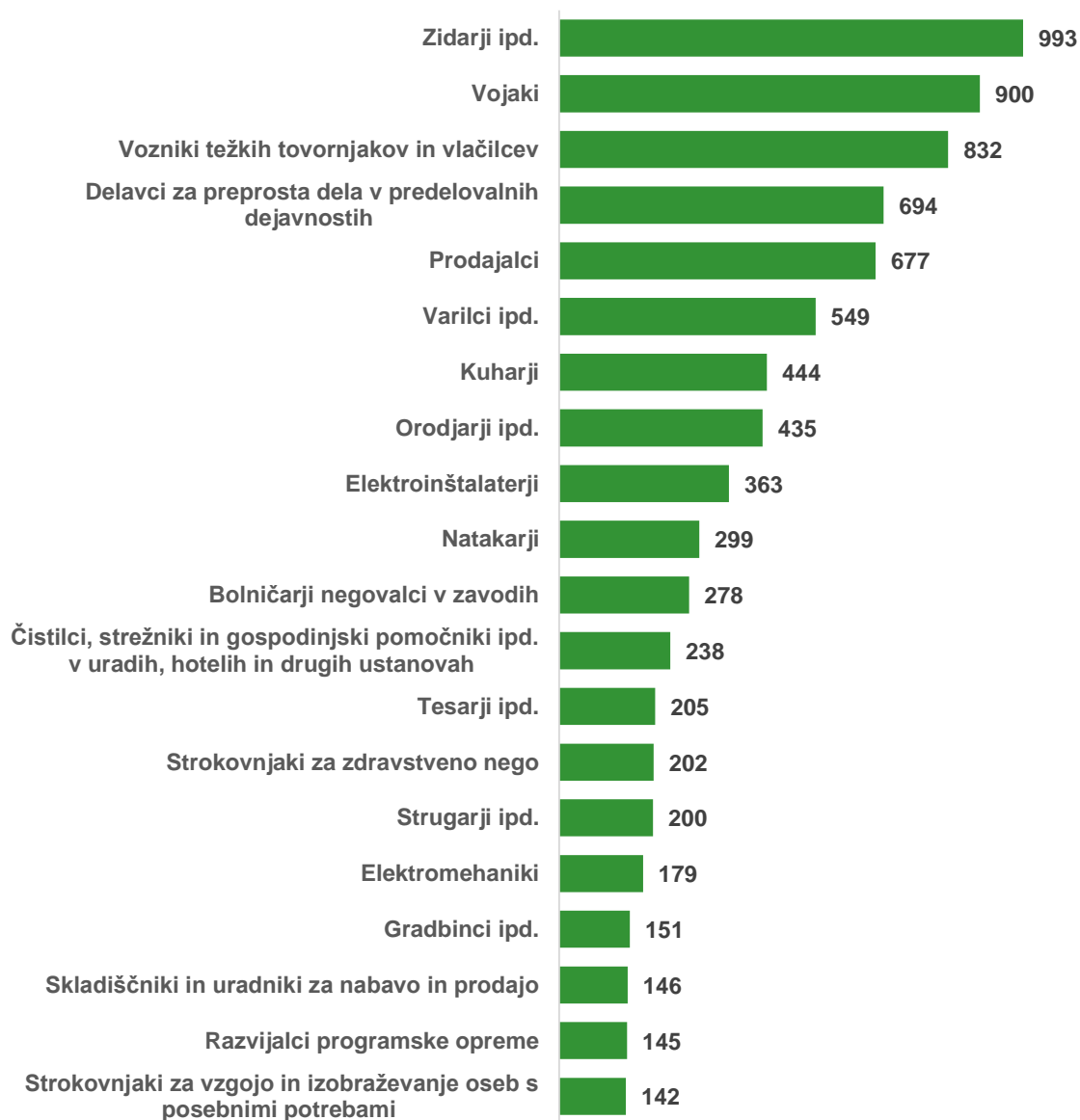
Vir: ZRSZ, Napovednik zaposlovanja 2020/II

Poklici, za katere delodajalci ne najdejo ustreznih delavcev

Anketni podatki kažejo, da se od pomladi strukturna neskladja na trgu dela niso bistveno spremenila. V povprečju se je v preteklega pol leta **tretjina delodajalcev** (33,9 %) **srečala s pomanjkanjem ustreznih kadrov**. Dobra tretjina delodajalcev je navedla, da niso imeli težav pri iskanju ustreznih kandidatov za prosta delovna mesta (34,7 %), 31,4 % delodajalcev pa se s težavo ni srečala, saj niso iskali kadra. **Velika podjetja so se s pomanjkanjem ustreznih kandidatov soočala v dobri polovici primerov** (52,9 %). Najvišji delež delodajalcev, ki se soočajo s težavami pri iskanju delavcev, je v zdravstvu in socialnem varstvu (57,6 %), kmetijstvu (52,6 %) in gradbeništvu (45,4 %).

Med poklici, za katere so imeli delodajalci največ težav pri iskanju ustreznih kadrov, so na prvih mestih zidarji, vojaki, vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev, delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, prodajalci, varilci, kuharji, orodjarji, elektroinštalaterji in natarjarji.

Poklici, pri katerih so imeli delodajalci najpogosteje težave pri iskanju ustreznih kadrov, prvih 20 po pogostosti

Vir: ZRSZ, Napovednik zaposlovanja 2020/II

Razlogi za pomanjkanje kadra po poklicih

Delodajalci so opredelili razloge za težave pri zaposlovanju poklicev, pri katerih so imeli največ težav pri kadrovanju. **Med delodajalci, ki so navedli, da so imeli težave z zaposlovanjem kadrov določenih poklicev, jih je 36,7 % izpostavilo, da se na razpisano delovno mesto ni prijavil noben kandidat, 69,9 % pa jih je navajalo različne pomanjkljivosti kandidatov**, ki najpogosteje vključujejo pomanjkanje delovnih izkušenj (32,8 %), poklicno specifičnih znanj (22,6 %) in ustrezne izobrazbe (20,0 %). Med ostalimi kompetencami, ki so primanjkovaly kandidatom, so delodajalci najpogosteje izpostavili telesne sposobnosti, ustrezen odnos do strank in sposobnost za reševanje problemov.

Primanjkljaji kandidatov za prosta delovna mesta v primerih težav delodajalcev pri iskanju delavcev, v %

Vir: ZRSZ, Napovednik zaposlovanja 2020/II

Vpliv pomanjkanja ustreznih kandidatov na postopke zaposlovanja

Nekaj manj kot **polovica delodajalcev** (48,7 %), ki je imela težave z zaposlovanjem določenih kadrov, navaja, da **je morala podaljšati postopke zaposlovanja, dobra tretjina** (37,9 %) **ni nikogar zaposlila, četrtnina je iskala delavce v tujini** (24,9 %), **petina** (20,1 %) **pa jih je z namenom blaženja težav pri iskanju novih kadrov spremenila, razširila oz. omilila pogoje glede izobrazbe, izkušenj in drugih znanj**. Višjo plačo ali/in druge bonitete je ponudilo 6,1 % delodajalcev, 3,9 % pa se jih je lotilo najemanja delavcev pri agencijah za zaposlovanje.

Podaljševanje postopkov zaposlovanja¹ je najbolj razširjen učinek pomanjkanja ustreznega kadra, ki je še posebej izrazit med delodajalci prometa in skladiščenja, izobraževanja in informacijskih in komunikacijskih dejavnosti. Posledica neustreznosti kandidatov v obliki odločitve delodajalcev, da ne bodo zaposlili nikogar, je najpogostejša v dejavnostih javne uprave in obrambe, obvezne socialne varnosti, zdravstva in socialnega varstva ter strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih. Spremembo pogojev glede izobrazbe, izkušenj ter drugih znanj najpogosteje omenjajo delodajalci iz sektorja izobraževanja, gostinstva in strokovnih, znanstvenih, tehničnih dejavnosti. Najpogosteje delavce v tujini iščejo delodajalci iz gradbeništva ter prometa in skladiščenja. Višjo plačo oz. druge bonitete so delodajalci najpogosteje ponudili v gostinstvu in strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih. Najmanj delavcev pri agencijah za zaposlovanje se lotevajo predvsem delodajalci iz predelovalnih dejavnosti in gradbeništva.

Vpliv pomanjkanja delavcev na poslovanje podjetij ali organizacij

Pomanjkanje ustreznih kadrov je najpogosteje privedlo do nadurnega dela, ki so ga delodajalci s težavami pri zaposlovanju uporabili v 39,8 % primerov. **Dobra petina delodajalcev (22,4 %)**, ki je imela težave z iskanjem kandidatov za prosta delovna mesta, **je problematiko iskanja ustreznega kadra reševala s prenašanjem dela na zunanje izvajalce (outsourcing), petina jih je za ta delovna mesta (pre)usposobila že zaposlene (19,5 %), 17,5 % delodajalcev je zaradi težav s kadrovanjem moralo zavrniti naročila, 12,2 % je zabeležilo vpliv na zmanjšanje obsega proizvodnje ali storitev, 10,8 % pa časovno odložitev načrtovane širitve.** Za 12,6 % anketiranih delodajalcev pomanjkanje ustreznega kadra ni imelo vpliva na poslovanje.

Nadurno delo² najpogosteje uporabijo v dejavnosti javne uprave, obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti in v zdravstvu in socialnem varstvu. Strategijo notranjega (pre)usposabljanja najpogosteje uporabijo v dejavnosti gostinstva in trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil, medtem ko je prenašanje dela na zunanje izvajalce (outsourcing) najpogostejše v strokovnih, znanstvenih, tehničnih dejavnostih in gradbeništvu. Zavračanje naročil je kot posledica pomanjkanja ustreznega kadra najpogostejše v dejavnosti prometa in skladiščenja in v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih. Zmanjšanje obsega proizvodnje ali storitev je najbolj pogosto za delodajalce iz prometa in skladiščenja in gostinstva.

Tretjina delodajalcev (34,1 %) pričakuje, da bodo imeli v prihodnje težave pri iskanju delavcev. Tovrstna skrb je še posebej navzoča pri velikih delodajalcih z 250 ali več zaposlenimi (50,9 %). Težave pri iskanju delavcev v prihodnjih letih napoveduje tudi 40,4 % srednje velikih delodajalcev in 31,8 % majhnih delodajalcev. 65,9 % delodajalcev v prihodnje ne pričakuje težav pri iskanju kadra.

Največ delodajalcev, vključenih v anketo, v prihodnje pričakuje težave pri zaposlovanju kadra v naslednjih poklicih: zidarji, vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev, kuharji, natakarji, varilci, orodjarji, strugarji, delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, prodajalci, mehaniki in serviserji motornih vozil in koles.

---

¹ Vpliv pomanjkanja ustreznih kandidatov na postopke zaposlovanja je analiziran po dejavnostih delodajalcev, če se je v dejavnosti vsaj 50 delodajalcev opredelilo, kakšen je bil vpliv pomanjkanja ustreznih kandidatov na ta vidik.

² Vpliv pomanjkanja ustreznih kandidatov na poslovanje delodajalcev je opisan po dejavnostih delodajalcev, če se je v dejavnosti vsaj 50 delodajalcev opredelilo, kakšen je bil vpliv pomanjkanja ustreznih kandidatov na ta vidik.

Viri

Banka Slovenije (2020): Napovedi makroekonomskih gibanj v Sloveniji. Dostopno na: https://bankaslovenije.blob.core.windows.net/publication-files/napovedi_makroekonomskih_gibanj_junij_2020_1.pdf (zadnji dostop 2. 11. 2020).

Statistični urad RS (2020): Delovno aktivno prebivalstvo, Slovenija, avgust 2020. Dostopno na: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9163> (zadnji dostop 2. 11. 2020).

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj (2020a): Scenarij COVID-19. Dostopno na: https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/napovedi/vmesna/marec_2020/PN2020_Covid19_p.pdf (zadnji dostop 2. 11. 2020).

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj (2020b): Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2020. Dostopno na: file:///H:/Projekt%20UUPPTD/NAPZAP/NAPOVEDNIK%20ZAPOSLOVANJA%202020_1/UMAR_JESENSKA%20NAPOVED_2020.pdf (zadnji dostop 2. 11. 2020).

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (2020a): Vpliv epidemije SARS-CoV-2 na trg dela v Sloveniji: marec in april 2020. Dostopno na: https://www.ess.gov.si/_files/13330/Analiza_vpliva_epidemije_SARS-CoV-2_na_trg_dela.pdf (zadnji dostop 2. 11. 2020).

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (2020b): Anketa Napovednik zaposlovanja 2020/II.

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (2020c): Trg dela v številkah. Dostopno na: https://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah (zadnji dostop 2. 11. 2020).